

RIGSOMBUDSMANDEN I GRØNLAND

Til
Samtlige ministerier m.v.

2022

Dato: 31. maj

Sagsnr: 2015-170

Indberetning fra Rigsombudsmanden i Grønland

Future Greenland

I dagene 17.-18. maj 2022 afholdte Grønlands Erhverv konferencen Future Greenland under overskriften ”En ny vækstdagsorden: Hvad skal der til – fra visioner til handling?”. Årets konferenceprogram bød på en bred vifte af oplæg fra såvel aktører på den politiske scene som aktører fra det private erhvervsliv. Der var mere end 400 deltagere fra over 10 lande, herunder Danmark, Grønland, Sverige, Færøerne, England, Canada, Island, Frankrig, USA og Australien.

Formand for Naalakkersuisut, Múte B. Egede åbnede konferencen med følgende opfordring ”Debatten kommer til at foregå herinde. Dialogen kommer til at foregå herinde. Dog vil jeg understrege, at den rigtige debat – og den rigtige dialog skal foregå blandt den grønlandske befolkning.... Det er deres stemmer vi ikke må glemme. Det er deres stemmer, som vi skal lytte til. Det er dem, vi er her for og arbejder for.....Og når de store bulldozere kører forbi, eller når de store flyvemaskiner flyver over byer og bygder, så skal befolkningen være en del af udviklingen. Vores borgere skal have medejerskab i udviklingen, og når vi har det, kan vi først kalde det vækst”. Múte B. Egede kom også ind på selvbestemmelse samt rettigheder med følgende ord, ”Grønland vil samarbejde med de nationer, som deler vores værdier. For Naalakkersuisut er det vigtigt, at vores selvbestemmelsesret bliver respekteret, samt menneskerettigheder og oprindelige folks rettigheder bliver respekteret. Vi er godt på vej, og vi vil gerne være med til at gå forrest! Til fordel for en grønnere verden. Til fordel for vores efterkommere”.

Såvel Naalakkersuisoq for Erhverv, Handel og Udenrigsanliggender Vivian Motzfeldt som Naalakkersuisoq for Finanser og Ligestilling, Naaja Nathanielsen lagde i deres taler stor vægt på nødvendigheden af, at indtænke den menneskelige, faktor når der planlægges store reformer og erhvervsudvikling.

Dansk Industris direktør Lars Sandahl Sørensen, efterlyste i sit oplæg en langsigtet plan for, hvor man fra Grønlands politiske side ønsker at nå hen, og hvad man vil opnå. En sådan plan er ifølge Lars Sandahl Sørensen nødvendig, hvis Grønland vil tiltrække investorer udefra.

Flere oplægsholdere var, set i lyset af den seneste fokus på spiralsagen, eksperimentbørn, juridisk faderløse, enige om, at det er nødvendigt med en udredning af fortiden, idet fortiden står i vejen for et ligeværdigt samarbejde om fremtiden.

Spiralkampagnen

Den 24. maj 2022 1. behandlede Inatsisartut et beslutningsforslag fra parti Naleraq, om at pålægge Naalakkersuisut, at anmode den danske regering om at iværksætte en udredning af de danske

sundhedsmyndigheders svangerskabsforebyggelsespraksis i Grønland i årene omkring midten af 1960'erne til midten af 1970'erne.

Naalakkersuisut ønskede at udvide tidsrummet for undersøgelsen, og fremlagde følgende ændringsforslag: *"Forslag til Inatsisartut beslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at anmode den danske regering om at iværksætte en uvildig udredning af de danske sundhedsmyndigheders svangerskabsforebyggelsespraksis i Grønland i årene omkring midten af 1960'erne til udgangen af 1991"*. Der var tilslutning til forslaget fra alle partier i Inatsisartut. Under de afsluttende bemærkninger, nævnte Formand for Naalakkersuisut, Múte B. Egede, at han har til hensigt at bringe Inatsisartut input videre til den danske regering under rigsmødet på Færøerne og samtidig spørge ind til, om der er kunne være andre lignende sager som burde gøres til genstand for yderligere undersøgelser. Punktet bliver 2. behandlet i Inatsisartut d. 2. juni 2022

Borgmester i Kommuneqafik Sermersooq har trukket sig

Borgmester i Kommuneqarfik Sermersooq, Charlotte Ludvigsen, trak sig fra sin post fredag d. 27. maj. Hun begrundet sin beslutning med, at der ikke længere er tillid til hende. Borgmesterens beslutning har baggrund i længere tid fokus på kommunens forvaltning af boligområdet.

Senest er der blevet gennemført en forvaltningsrevision i kommunen af Deloitte. Denne forvaltningsrevision kommer med en række alvorlige kritikpunkter af kommunen, herunder at kommunen har lejet boliger af private investorer på en måde, som er usædvanligt gunstig for investorerne for herefter at fremleje dem til borgere og personale. Revisionen påpeger også, at ingen af aftalerne har været i udbud, samt at de offentlige lån, der også er ydet til projekterne, kan være givet i strid med reglerne. I relation til samme sag, fratrådte tidligere kommunaldirektør og anlægsdirektør deres stillinger efter gensidig aftale sidste år og tidligere i denne måned fratrådte så direktøren og finansdirektøren i byudviklingselskabet Nuuk City Development.

Generalforsamlinger i de selvstyrejede selskaber

I anden halvdel af maj måned har der været generalforsamling i de selvstyrejede selskaber. I tre af selskaberne er der udpeget ny bestyrelsesformand.

Royal Arctic Line kom ud af 2021 med et øget overskud på 4,0 mio. kr. før skat, sammenlignet med 2,4 mio. kr. i 2020. Virksomhedens omsætningen steg med 75 mio. kr. fra 979 mio. kr. i 2020 til 1.054 mio. kr. 2021. Ulrik Blidorf, der siden oktober 2018 har været bestyrelsesformand, blev erstattet af Pâviâraq Heilmann, som er leder af bestyrelsessekretariatet i pensionselskabet SISA og som tidligere har været direktør i Royal Greenland, direktør i KNAPK og siddet som landsstyremedlem for fiskeri og fangst i perioden fra 1995 til 1999.

Royal Greenland leverede et resultat før skat (før salg af trawlere) på 326 mio. kr. i 2021 og omsætningen steg med 16 pct. til 5.638 mio. kr. På generalforsamlingen blev det besluttet, at selskabet skal leverer 112 mio. kr. i udbytte til selvstyret. Niels Harald De Coninck-Schmidt, der i mange år har været bestyrelsesformand, blev erstattet af Maliina Abelsen. Niels Harald De Coninck-Schmidt fortsætter som næstformand.

Tusass (tidligere Tele Greenland) leverede et resultat før skat på 112 mio. kr. i 2021, hvilket er 55 mio. kr. lavere end året før. Bestyrelsen indstillede, at der udbetales 87,6 mio. kr. i udbytte til selvstyret. Efter syv år som bestyrelsesformand blev Stine Bosse afløst af Ulrik Blidorf som bestyrelsesformand.

Politisk økonomisk beretning

Tirsdag den 31. maj 2022 fremlagde Naalakkersuisut Politisk Økonomisk beretning for 2022. Et centralt punkt i redegørelsen handler om det store vedligeholdelseefterslæb på selvstyrets såkaldte kapitalapparat, herunder lufthavne, heliporte, vand- og strømforsyningsanlæg og ikke mindst boliger.

Af redegørelsen fremgår det, at vedligeholdelseefterslæbet er fordelt som følger: boliger 2,1 mia. kr., energiforsyningsanlæg i Nukkissiorfiit 2,4 mia. kr., havne 270 mio. kr. og lufthavne/heliporte i Mittarfeqarfiit ca. 1 mia. kr., i alt 5,77 mia. kr. Ifølge Naalakkersuisoq for Finanser, Naaja Nathanielsen, vil det kræve en plan over flere årtier at indhente efterslæbet. Emnet vil indgå i de kommende finanslovsforhandlinger.

Julie Præst Wilche
Rigsombudsmand